



Redactie:

C. A. BACKER, *Buitenzorg.*
 A. J. KOENS, *Mr.-Cornelis.*
 D. DE VISSER SMITS, *Weltevreden.*

Adres der Redactie:

D. DE VISSER SMITS, *Zuiderweg 12,*
Weltevreden.

Levend en Dood Materiaal:

C. A. BACKER, Herbarium, *Buitenzorg.*

Vaste Medewerkers:

H. A. CLERX.
 Dr. Z. KAMERLING.
 Dr. J. C. KONINGSBERGER.
 Dr. W. DOCTERS VAN LEEUWEN.
 P. A. OUWENS.
 F. WEEHUIZEN.
 J. W. A. VAN WELSE.

Prijs per jaar f 6.50 — Leden der N. H. V. ontvangen het Tijdschrift gratis.

AVONDBEZOEKERS.

(Vervolg van pag. 67).

Tinoleus eburneigutta (vgl. de plaat bij Aflevering 5) is eveneens een vorm, die zich slechts nu en dan door het schijnsel der lampen tot een bezoek aan onze huizen laat verleiden en daar zij zich, in onderscheid met *Euchromia horsfieldi*, overdag liefst rustig houdt en ergens in een verscholen hoekje het invallen der duisternis afwacht, zal zij den meesten lezers van dit tijdschrift vermoedelijk niet eenmaal bekend zijn. Laten wij haar daarom eerst beschouwen in haar eerste levensperiode, die van rups, waarin zij zich minder op den achtergrond houdt en waarschijnlijk voor velen geen vreemde is. Zij heeft alsdan uitsluitend op de blaren van *Thunbergia grandiflora* (de welbekende klimplant met lichtblauwe bloemen, die altijd door de Houtbijen worden bezocht) en is aan dat voedsel zóó gehecht, dat zij liever sterft dan tot het eten van andere blaren overgaat. Haar voorkomen is uiterst sierlijk en haar smaakvolle kleedij bestaat uit zwart fluweel, opgemaakt met geel satijn, dat in dwarse banden en talrijke vlekjes is aangebracht. Het lichaam is, vooral op de rugzijde, ijl behaard, terwijl de geledingen 4, 5 en 6 elk een paar platte, aan de uiteinden afgeronde luitvormige, zwarte aanhangsels dragen, die naar boven zijn gericht en van welke het middelste paar voortdurend naar voren en naar achteren wordt bewogen, zoodat het volkomen den indruk maakt, als tastorgaan dienst te doen. De donkerbruine kop vertoont eveneens gele strepen en vlekken.

Van de buikpooten (achterlijfspooten) zijn slechts drie paar aanwezig, daar die der geledingen 6 en 7 ontbreken. Vandaar dat de voortbeweging dezer rups overeen komt met die van de Spanners.

In den jongsten toestand zijn de rupsjes 3—4 mM. lang en minder fraai dan later. De groote kop is dan nog slechts egaal donkerbruin en vlak erachter ligt een bruine dwarsstreep op het voorste segment van den thorax. De voorste segmenten van het achterlijf zijn roodbruin, de achterste glasachtig doorschijnend. Verder is het lichaam alsdan nog slechts van witte haren voorzien, die het langst zijn op de plaats, waar later de lintvormige aanhangsels zullen komen. Dit rupsje ontwikkelt zich uit een geel eitje, rond van vorm, met een duidelijk middelpunt op de bovenzijde der eischaal, die een regelmatig gekartelde sculptuur vertoont.

Wanneer de rups volgroeid is, gaat zij over in een roodbruine pop, die zeer fraaie, goudbruine vlekken en teekeningen vertoont en gewoonlijk in een zeer los spinsel aan een half toegesponnen *Thunbergia*-blad is bevestigd. Uit deze pop nu komt na 12—14 dagen het afgebeelde vlindertje, dat tot de familie der Uilen behoort en stellig opgang zal maken, wanneer de modekleur zich eens in de richting van rood en roodbruin zal bewegen. Kop en lichaam zijn karmozijn, terwijl zich op kraag en thorax samen drie paar uitgeringde, zwarte vlekjes bevinden en het achterlijf van beide zijden zwarte banden vertoont. De voorvleugels zijn helder roodbruin en dragen op het midden drie ivoorkleurige, in een langwerpigen driehoek geplaatste vlekken, waarvan de voorste op de afbeelding wel een weinig te klein is aangegeven. Aan deze vlekken, alsmede aan een tweetal andere, die nabij den achterrand van den voorvleugel liggen, is de soortnaam van dezer vlinder ontleend. De achternvleugels en de pooten zijn weder fraai rood, de laatste met zwarte vlekjes. De genoemde kleuren zijn, ook in hun combinatie, zeer fraai en bij deze soort doet zich derhalve het nogal zeldzame geval voor, dat alle drie de ontwikkelingstoestanden, (rups, pop en volwassen dier) zich door uiterlijk schoon onderscheiden; in den regel gaat de schoonheid van één ervan gepaard met een weinig opvallende of zelfs leelijk voorkomen van de andere.

Tot dezelfde familie behoort het geslacht *Ophideres*, waarvan de soorten *fullonica* en *salaminia* zijn afgebeeld en dat een aantal groote en in het algemeen fraaie vormen omvat, waarvan de rupsen op zeer verschillende gewassen zijn te vinden. Deze rupsen zijn veelal gekenmerkt door oogvormige vlekken op de voorste geledingen van het achterlijf en daarvan maken zij, bewust of onbewust, een eigenaardig gebruik. In de rust namelijk rollen zij het voorste gedeelte van het lichaam op, zoodat de kop ongeveer tusschen het voorste paar achterlijfspooten komt te liggen. Daardoor komen de bedoelde oogvormige vlekken zeer in het oog te vallen; men krijgt den indruk, dat, uit den ronden kop van een veel grooter dier een paar stel nijldige oogen U aankijken en, daar de rupsen deze houding ook aannemen, wanneer men ze op onzachte wijze met een of ander voorwerp aanraakt, is het zeer goed mogelijk, dat wij hier met een bewuste poging tot het aanjagen van vrees hebben te doen. Zulke oogvlekken (zooals ik ze korthedshalve maar zal noemen) komen ook in andere vlindergroepen vóór, o.a. bij de Pijlstaarten en ook dáár wordt een dergelijk gebruik ervan gemaakt.

De vlinders van het geslacht *Ophideres* hebben op de achternvleugels een oranje grondkleur, die, zooals op de afbeelding is te zien, door een zwarte middenvlek en een breede randvlek wordt onderbroken. Bij de soort *fullonica* is de voorvleugel in hoofdzaak donker roodbruin, met allerlei lijntjes en teekeningen en, onder bepaalde belichting, een

groenachtige tint. Bij *O. salamina* is de voorvleugel fraai goudachtig groen, met een breeden, rose-achtig roomkleurigen band langs den voorrand en een dergelijken, maar smalleren band langs den buitenrand. Het behoeft wel geen betoog, dat beide soorten, vooral wanneer beide vleugelparen zichtbaar zijn, tot de pardestukken hunner familie behooren; onbeschadigde, versch opgezette exemplaren leveren een buitengewoon fraaien aanblik op.

De roltong is bij het geslacht *Ophideres* tamelijk lang en niet alleen bijzonder krachtig, maar bovendien aan het uiteinde voorzien van zaagvormig geplaatste tandjes, die dienst doen bij het veroveren van het voedsel. Terwijl toch verreweg de meeste vlinders tevreden zijn met hetgeen ze in de kroon van bloemen vinden, sommige zelfs het vocht van natte plekken op den bodem voor lief nemen, heeft dit geslacht zich aan ander, minder gemakkelijk verkrijgbaar voedsel geadapteerd, namelijk aan het vruchtsap van verschillende djeroeksoorten. Om dat sap te kunnen opzuigen, moet natuurlijk eerst de dikke schil worden doorboord en daartoe nu dient die krachtige zuigsnuit (roltong) en zijn bewapening. Vooral bij djeroeksoorten met dunne schillen vindt men wel eens de litteekens van die aantasting en in streken, waar veel *Citrus*-soorten om de vruchten worden gekweekt en waar tevens veel *Ophideres*-vlinders voorkomen, zooals in Queensland, worden de laatste dan ook onder de schadelijke insecten gerekend. Hier te lande zijn ze daartoe nooit talrijk genoeg geweest.

(Wordt vervolgd).

J. C. K.

ONZE VOGELS.

VII. Honigvogels.

Honigvogeltjes of *Nectarinidae* noemt men een groep vogeltjes, wier schitterend gekleede vertegenwoordigers wellicht veler aandacht hebben getrokken. Ze zijn klein van gestalte en daardoor worden ze alsmede om hun kleurenpracht door deze of gene wel eens kolibri's genoemd. Ze behooren echter niet tot de kolibri-familie en zelfs worden de honigvogels — o.a. door GADOW — in het systeem ver af geplaatst van de familie der kolibri's. De laatste hoort hier trouwens niet thuis, zoodat men geen leden dezer familie in Oost-Indië kan aantreffen, alleen in Amerika komen ze voor. De *Nectarinidae*, die in het geheel een 250 soorten omvatten, vindt men in Afrika, in Zuid-Azië, in de Maleische archipel en in een deel van het Australische gebied. „Kolibri's van de oude wereld” mag men ze met recht noemen. Overigens zijn het echte tropenvogels, zuidelijker dan Kaapstad en noordelijker dan Zuid-Palestina treft men ze niet aan.

Een vijftigtal komen in Ned.-Indië voor, waarvan ik er slechts eenige bespreken zal, die — tenminste in Batavia e. o. — tot de gewone bezoekers van onze erven behooren. Toch wil ik eerst nog iets in het algemeen van deze vogeltjes opmerken.

Het zal niet moeilijk zijn hen te onderscheiden van andere kleine vogeltjes, behalve, dat bij de meeste de schitterende kleuren duidelijk in het oog vallen, is ook de lange, min of meer gebogen snavel een goed kenmerk. Meestal priemvormig en dun en dan ook veelal duidelijk langer dan de kop. Als ge een klein vogeltje met een krom, zwart naaldje voor aan den kop voor bloemen ziet fladderen of tusschen de takken ziet buitelen, is dat gewis een of ander honigvogeltje. Hebben we het vogeltje, levend of dood in de hand, dan kunnen we aan den snavel met den nagel voelen, hoe de randen der beide helften fijntjes gezaagd zijn;